

ABDULLAH LÜTFÎ TUĞRUL
Yönetici, bilim insanı ve gerçek bir aile babası.
Müze Yöneticiliği ile Antik devir yazıtları arasında geçen bir
yaşam

Mustafa H. Sayar*
Selma Polat Öğüt**

2 Eylül 1920'de Kütahya ilinin Tavşanlı ilçesinde doğan Abdullah Lütfi Tuğrul, ilk ve orta öğrenimini Kütahya'da tamamladıktan sonra Ankara Üniversitesi, Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi, Klasik Diller ve Edebiyatları bölümüne girerek 1945 yılı Haziran ayında mezun olmuştur. Üniversite eğitimi sırasında Prof. Georg Rohde, Prof. Suat Sinanoğlu ve Prof. Samim Sinanoğlu gibi çok değerli bilim adamlarından eski Yunanca ve Latince eğitimi gören A. Lütfi Tuğrul, 30 Haziran 1945 günü, o zaman Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olan Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü'ne atanmıştır. 22 Mayıs 1950 tarihine kadar Ankara'da Genel Müdürlükte görev yapan A. Lütfi Tuğrul, 23 Mayıs 1950'de Antalya Müzesi Müdürlüğüne atanmıştır. 23 Haziran 1951'de Antalya Müze Müdürlüğünden Bursa Müze Müdürlüğüne atanarak, burada 22. 6. 1954'e kadar görev yapmıştır. Bu görevi sırasında Londra'ya meslekî eğitim almak üzere gitmiştir.

23. 6. 1954'te İstanbul Arkeoloji Müzelerine atanan A. Lütfi Tuğrul, bu müzede önce uzman epigraf olarak görev yapmış; bu görevi sırasında 1956 yılında "Küçük Asya Kitabelerinde Artemis" konulu çalışmasını hazırlamıştır. 1959 yılında ise "Tavşanlı ve Civarından Arkeolojik Buluntular" konulu çalışmasını tamamlamıştır. 1962 yılında Üskübü (=Prousius ad Hypium)

---

* Prof. Dr. Mustafa H. Sayar, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

** Okutman Dr. Selma Polat Öğüt, Mimar Sinan Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı.

yazıtları hakkındaki makalesini İstanbul Arkeoloji Müzeleri yıllığının 10. sayısında yayınlamıştır.

1 Temmuz 1963'te, o zamana kadar müdür muavini olan Osman Sümer'in emekli olması üzerine İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdür Yardımcılığına atanmıştır. 1959 yılında ön çalışmasını yaptığı doğum yeri Tavşanlı'nın yazıtları konulu makalesini 1964 yılında İstanbul Arkeoloji Müzeleri yıllığının 111-12. sayısında yayınlamıştır. 1966 yılında Emirdağ adak stelleri konulu makalesini İstanbul Arkeoloji Müzeleri yıllığının 13-14. sayısında yayınlamıştır. Aynı yılda İstanbul Arkeoloji Müzeleri uzmanlarından Dr. Nezih Fıratlı ile birlikte Germanos (=Soğukçam) köyünde bulunan bir Frig yazıtını da yayınlamıştır. 1967 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nin Milwaukee şehrinde Türkiye'den giden eserlerin sergilendiği bir sergide bakanlık temsilcisi olarak görev yapmıştır. Daha sonra Almanya'da da aynı tür bir sergide görev yapmıştır. 1968 yılında ise Çavdarlı Höyük'te bulunan adak yazıtları konulu terfi etüdünü tamamlamıştır.

30 Aralık 1977'ye kadar İstanbul Arkeoloji Müzeleri müdür muavini olarak görevde kalan A. Lütfi Tuğrul, kendi isteğiyle bu görevden ayrılarak asıl uzmanlık alanı olan müzenin eski Yunanca yazıtlarının fişlerini hazırlayarak, müze yazıtlar katalogu çalışmasının alt yapısını hazırlamaya başlamıştır. 21. Haziran 1982'de kendi isteğiyle emekli olan A. Lütfi Tuğrul, 25 Mart 2005 günü aramızdan ayrılmıştır.

A. Lütfi Tuğrul yaklaşık 60 yıl süren müze uzmanlık hayatı boyunca Gordion, Efes, Aphrodisias, Klaros, Prusias ad Hypium (=Üskübü/Bolu) Beycesultan, Selçukler /Uşak ve Finike civarında sualtı kazısında bakanlık temsilcisi ve üye olarak görev yapmıştır. Yönetici olarak 1975 ve 1976 yıllarında müze memurları öğretim kursunda öğretim görevlisi, 11. 11. 1977 tarihinde eski eserleri envanterleme kursu ve 24. 11. 1977 tarihinde müze yöneticileri seminerlerinde ders veren Lütfi Tuğrul, zaman zaman Ayasofya Müze Müdürlüğüne de vekalet etmiştir.

Hem müze uzmanı ve hem de yönetici olarak görev yaptığı tüm kurumlarda her zaman efendiliği, ağırbaşlılığı, yardımseverliği ve bilgisiyle dikkati çeken Lütfi Tuğrul, meslektaşları ile sürekli olumlu bir iletişim içinde bulunmuş ve daima hem kurumunun ve hem de kurum çalışanlarının iyiliğini düşünerek kararlar almıştır. Bu satırların yazarları kendisiyle İstanbul Arkeoloji

Müzeleri'nde çalışma onuruna eriştikleri 1979 ile 1982 arasındaki üç yıl boyunca, Lütfi Tuğrul'un hep müzenin geleceğini ve eserlerini düşünerek tam bir disiplin içinde büyük bir meslek sevgisiyle çalıştığını bizzat görme olanağını bulmuşlardır. Lütfi Tuğrul her iki genç araştırmacıyı bir baba gibi hayatlarında ilk kez tanıştıkları yazıtlar ve epigrafi ilmi ile büyük bir sevecenlikle buluşturup bir taraftan kopya alma ve envanterleme yöntemlerini öğretirken diğer taraftan da onların filolojik yeteneklerini geliştirebilmeleri için eski Yunanca metinlerden okuma ve çeviri yapma alıştırmaları düzenlemekteydi. Bu satırların yazarları bugün meslek hayatlarında geldikleri konumu, İstanbul Arkeoloji Müzelerinde Abdullah Lütfi Tuğrul'dan öğrendikleri müzecilik ve epigrafi bilgilerine borçludurlar. Anısı önünde saygı ile eğilirken sevgili hocamız Abdullah Lütfi Tuğrul'un kişiliği ve çalışma disiplininin yanı sıra insan ilişkilerinin de gelecek kuşaklara örnek olmasını dileriz.